



Imlitir 0020/2024

Chuig: Boird Bhainistíochta, Príomhoidí agus Foirne Teagaisc na mBunscoileanna agus na Scoileanna Speisialta atá páirteach sa Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta

**An Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta:
Feidhmiú Leanúnach na Scéime (2024/25) i mBunscoileanna agus i Scoileanna Speisialta**

1. Cúlra

Seoladh an [Polasaí don Oideachas Gaeltachta](#) in 2016 leis an sprioc uileghabhálach “a chinntiú go bhfuil eispéireas oideachais ardchaighdeán agus ábhartha trí mheán na Gaeilge ar fáil do na daoine óga uile atá ina gcónaí i limistéir Ghaeltachta”. Chun tacú le cur i bhfeidhm na sprice seo, bunaíodh an [Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta](#) (“an Scéim”), a thugann deis do scoileanna i limistéir pleanála teanga Ghaeltachta aitheantas a lorg mar Scoileanna Gaeltachta. Ní mór do scoileanna sainchritéir theangabhunaithe (féach Aguisín 1) a chomhlíonadh chun an t-aitheantas sin a ghnóthú. Cuirtear tacaíochtaí spriocdhírithre breise ar fáil do scoileanna chun tacú leo an Scéim a chur i bhfeidhm.

I mí Dheireadh Fómhair 2022, cuireadh tús le [próiseas deimhnithe](#) chun a chinntiú go bhfuil na critéir theangabhunaithe le haghaidh aitheantas mar Scoil Ghaeltachta á gcomhlíonadh ag na scoileanna atá páirteach sa Scéim. Mar chuid den phróiseas deimhnithe seo, tá cuairt mheastóireachta á tabhairt ar gach scoil sa Scéim ó Chigireacht na Roinne idir mí Dheireadh Fómhair 2022 agus deireadh mhí an Mhárta 2024. Bronnfar aitheantas mar scoil Ghaeltachta ar scoil nuair a dheimhnítear go bhfuil cleachtas na scoile forbartha de réir na gcritéir teangabhunaithe le haghaidh aitheantais mar scoil Ghaeltachta agus go bhfuil sé d’acmhainn ag an scoil na critéir a chomhlíonadh go hiomlán go luath amach anseo.

Faoi thús na scoilbhliana 2024/25, tá sé i gceist go mbeidh fógra maidir le haitheantas oifigiúil mar Scoil Ghaeltachta faighte ag na scoileanna sin ar dheimhnigh an Chigireacht go raibh na critéir á gcomhlíonadh acu. Beidh líon áirithe scoileanna a bheidh fós ar a n-aistear chun na critéir sin a chomhlíonadh, agus beidh tréimhse bhreise ama aontaithe (nó á aontú) acu leis an Aonad um Oideachas Gaeltachta chun tuilleadh dul chun cinn a dhéanamh.

Leagtar amach san Imlitir seo na tacaíochtaí a chuirfear ar fáil do scoileanna a bhfuil aitheantas mar Scoileanna Gaeltachta bainte amach acu agus do scoileanna ar deonaíodh tréimhse bhreise ama orthu sa Scéim. Mínítear, chomh maith, na dualgais a bheidh ar scoileanna aitheanta sa chéad tréimhse eile den Scéim. Tá na tacaíochtaí agus na dualgais seo pléite le páirtithe leasmhara ag cruinnithe den Choiste

Comhairleach um Polasaí don Oideachas Gaeltachta agus tuairimí bhaill an Choiste curtha san áireamh.

Leanann an Imlitir seo ó Imlitir 0010/2022 agus ó imlitreacha agus ó threoir roimhe seo ar an Scéim.

2. Tacaíochtaí do bhunscoileanna agus do scoileanna speisialta sa Scéim

Tuigtear go mbeidh gá le leanúnachas leis na tacaíochtaí a chuirtear ar fáil do scoileanna na Scéime d'fhonn tacú leo ar a n-aistear i dtreo sárchleachtas a bhaint amach faoi gach ceann de na critéir theangabhunaithe. Ar an mbonn seo, leanfar leis na tacaíochtaí a cuireadh ar fáil do scoileanna go dtí seo don chéad chéim eile den Scéim, de réir mar a cheadaíonn sriantachtaí buiséid na Roinne.

Sa scoilbhliain 2024/25, cuirfear na tacaíochtaí seo a leanas ar fáil:

- Uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge bunaithe ar rollúchán na scoile
- Deontas bliantúil (€1,200) chun acmhainní teagaisc Gaeilge a cheannach
- Comhairle ó Chigireacht na Roinne
- Forbairt ghairmiúil leanúnach agus tacaíocht ón gComhairle um Oideachas Gaeltachta & Gaelscolaíochta (COGG)
- Treoir do scoileanna
- Roinnt an dea-chleachtais.

Uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge

Cuirfear uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge ar fáil do scoileanna sa Scéim don scoilbhliain 2024/25 bunaithe ar rollachán na scoile ar 30 Meán Fómhair 2023, mar atá leagtha amach sna táblaí thíos.

| Uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge – bunscoileanna | |
|--|--|
| Rollachán bunscoile ar 30 Meán Fómhair 2023 | Líon na n-uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge in aghaidh na seachtaine don scoilbhliain 2024/25 |
| <48 | 5 |
| 48-77 | 7.5 |
| 78-135 | 10 |
| 136-168 | 12.5 |
| 169-237 | 15 |
| 238-457 | 17.5 |
| >458 | 25 |

Tá treoir in Aguisín 2 maidir le conas an leas is éifeachtaí a bhaint as na huaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge. Beifear ag súil go ndéanfaidh scoileanna leithdháileadh na n-uaireanta tacaíochta teanga seo a bhainistiú go héifeachtach. Féadfaí monatóireacht a dhéanamh ar úsáid na n-uaireanta seo le linn cuairteanna comhairleacha/meastóireachta na Cigireachta.

Cuirtear na huaireanta tacaíochta Gaeilge seo ar fáil mar uaireanta páirtaimseartha do na scoileanna atá rannpháirteach sa Scéim. Is féidir le bunscoileanna agus scoileanna speisialta cruasaigh a chruthú do phoist teagaisc buana lánaimseartha trí

na huaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge a thabhairt le chéile. Tá tuilleadh sonraí maidir le cnuasaigh a chruthú i mír 3 thíos.

Leithdháileadh deontais

Íocfar deontas bliantúil de €1,200 in 2024 le gach scoil atá páirteach sa Scéim chun acmhainní teagaisc Gaeilge a cheannach chun tacú le soláthar tumoideachais atá ar ardcháilíocht. Tá liosta acmhainní i nGaeilge ar fáil ó [shuíomh gréasáin COGG](#).

Beidh sé de dhualgas ar scoileanna gach taifead ar chaiteachas a choimeád chun críche iniúchta de réir na nósanna imeachta don soláthar poiblí (féach soláthairtí ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe: [Imlitir 0013/2014](#)). Caitheadh údaráis scoileanna a dheimhniú freisin go sásaítear riachtanais na Roinne Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh PFN agus Athchóirithe agus riachtanais na Roinne Oideachais maidir le sócmhainní a sholáthar, a úsáid agus a dhiúscairt.

Tacaíocht ón gCigireacht

Cuirfear cuairteanna comhairleacha ó chigirí ar fáil chun tacaíocht a sholáthar do scoileanna faoi na critéir theangabhunaithe a chur i bhfeidhm. Chun cuairt chomhairleach a lorg, ní mór do scoileanna ríomhphost a sheoladh chuig aog@education.gov.ie le sonraí maidir leis an réimse ina bhfuil tacaíocht ag teastáil.

Agus cuairteanna comhairleacha á n-eagrú, tabharfar tús áite do scoileanna a bhfuil tréimhse bhreise ama faighte acu chun an t-aitheantas a bhaint amach, agus a bhfuil tacaíocht ag teastáil uathu chun na critéir theangabhunaithe a chur i bhfeidhm.

Oibreoidh cigirí i bpáirt le scoileanna chun samplaí den dea-chleachtas agus den chleachtas nuálach i gcur i bhfeidhm an tumoideachais a aithint.

FGL agus tacaíochtaí ó COGG

Cuirfidh COGG tacaíocht FGL ar fáil do scoileanna atá páirteach sa Scéim. Leanfar le teaghlaim de sheimineáir ghréasáin agus le seisiúin aghaidh-ar-aghaidh a sholáthar. Leanfaidh COGG ar aghaidh ag éascú deiseanna chun líonraí ar líne príomhoidí agus múinteoirí a fhorbairt ar mhaithe le dea-chleachtas a aithint agus a roinnt. Déanfar gach iarracht an cur isteach ar am teagmhála múinteoirí-daltaí a íoslaghdú. Cuirfidh COGG sonraí ar fáil maidir le sceideal FGL do scoileanna atá páirteach sa Scéim.

Más gá, agus de réir mar a bhíonn fáil ar acmhainní, beidh ionadaíocht ar fáil in 2024/25 tríd an gCóras Éileamh ar Líne (CÉL/OLCS), nó faoi bhainistíocht an Bhoird Oideachais agus Oiliúna (BOO) ábhartha, d'uasmhéid dhá lá do bheirt mhúinteoirí i scoileanna atá rannpháirteach sa Scéim, chun freastal ar sheimineáir/cheardlanna COGG. Is féidir na laethanta seo a éileamh ón gCóras Éileamh ar Líne trí seo a leanas a roghnú: *Forbairt Ghairmiúil Leanúnach /Gníomhaíochtaí Gairmiúla - Polasaí um Oideachas Gaeltachta*.

Tá raon leathan acmhainní teagaisc agus foghlama i nGaeilge agus don Ghaeilge ar fáil ar [An Tairseach](#) atá forbartha ag COGG. Cuirfear tacaíocht ar fáil do scoileanna faoin tslí leis na hacmhainní ar líne a rochtain agus a úsáid.

Chomh maith leis sin, féadfaidh gach scoil sa Scéim iarratas a chur chuig [Oide](#) – an tseirbhís tacaíochta do mhúinteoirí agus do cheannairí scoile – do thacaíocht shaincheaptha scoile i ngach réimse den teagasc, den fhoghlaim agus den fhéinmheastóireacht scoile. Is féidir é sin a lorg tríd na gnáth-bhealaí teagmhála le tacaíocht a lorg ó Oide. Mar chuid de na dualgais atá orthu, freastalaíonn an GaelAonad nua-bhunaithe in Oide i gcomhpháirt le Rannáin eile de chuid Oide ar shainriachtanais na scoileanna a fheidhmíonn trí mheán na Gaeilge.

Treoir do scoileanna

Tá réimse treoracha foilsithe ag AOG do scoileanna Gaeltachta, lena n-áirítear:

- [Treoir do Bhunscoileanna Gaeltachta: Táscairí Dea-Chleachtas don Tumoideachas](#)
- [Treoir do Bhunscoileanna Gaeltachta: Naisc a neartú idir bunscoileanna agus suíomhanna luathfhoghlama agus cúraim \(LFC\)](#)
- [Treoir do Scoileanna Gaeltachta: Comhpháirtíocht leis an bpobal chun úsáid na Gaeilge a chur chun cinn](#)

Tá Treoir Phraiticiúil á forbairt ag COGG do bhunscoileanna Gaeltachta maidir le freastal ar riachtanais speisialta oideachais i suíomhanna tumoideachais lán-Ghaeilge. Foilseofar an Treoir seo roimh dheireadh 2024.

Eiseamláirí dea-chleachtas a roinnt

Foilseoidh AOG sraith nuachtlitreacha mar cheiliúradh ar an dea-chleachtas agus an cleachtas nuálach sa tumoideachas atá ar siúl i scoileanna atá rannpháirteach sa Scéim. Cruthóidh na nuachtlitreacha seo deiseanna do scoileanna a gcuid iarrachtaí i gcur i bhfeidhm na gcritéar teangabhunaithe a roinnt agus a cheiliúradh ar bhonn leanúnach. Tá sé i gceist go dtacóidh na nuachtlitreacha le scoileanna ceangal a dhéanamh le scoileanna eile atá i líonra na Scéime agus go dtabharfaidh sé deis do scoileanna foghlaim óna chéile. Seolfar an chéad eagrán den nuachtlitir chuig scoileanna i ndiaidh na Cásca.

3. Cnuasaigh

Is féidir le bunscoileanna agus scoileanna speisialta teacht le chéile i gcnusaigh agus a gcuid uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge a chur le chéile chun poist teagaisc buana lánaimseartha a chruthú don scoilbhliain 2024/25. Ní mór do scoileanna a chinntiú go bhfuil na múinteoirí a roghnaítear do na poist seo cáilithe go cuí agus cláraithe leis an gComhairle Mhúinteoireachta de réir an imlitir earcaíochta ábhartha agus go bhfuil ardleibhéal inniúlachta sa Ghaeilge acu mar aon le tuiscint mhaith ar an tumoideachas.

Don bhliain 2024/25, is ceadmhach do scoil/cnuasach uaireanta do Mhúinteoirí Oideachais Speisialta agus/nó laethanta scaoilte príomhoide a chomhcheangal leis na huaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge chun post buan lánaimseartha a dhéanamh.

Tá [Foirm Iarratais do Chnuasach Scoileanna](#) ar fáil in Aguisín 3 thíos agus ar láithreán gréasáin na Roinne. Ní mór an Fhoirm Iarratais do Chnuasach Scoile a sheoladh chuig aog@education.gov.ie faoi **12 Márta 2024**.

Costais taistil do mhúinteoirí ag taisteal idir scoileanna i gcnuasaigh

Is féidir le múinteoirí atá ag feidhmiú mar mhúinteoirí tacaíochta don Ghaeilge faoin Scéim don scoilbhliain 2024/25, agus atá i gcnuasach le scoil amháin eile ar a laghad, iarratas a dhéanamh ar aisíoc a gcostas taistil. Baineann an cúiteamh speansais seo le taisteal a eascraíonn as rannpháirtíocht an mhúinteora i gcnuasach uaireanta atá ceadaithe faoin Scéim agus le dualgais teagaisc a thagann le ról an mhúinteora tacaíochta don Ghaeilge amháin. Níl costais taistil iníoctha le múinteoir a bhfuil conarthaí éagsúla aige/aici le huaireanta páirtaimseartha i níos mó ná scoil amháin taobh amuigh de na socrúithe cnuasaigh.

Tá an [Fhoirm Iarratais ar Speansais Taistil](#) le cur isteach ar an aisíocaíocht ar fáil ar gov.ie. Ba cheart 'Múinteoir Tacaíochta don Ghaeilge (Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta)' a roghnú faoin gceist 'sonraí fostaíochta' agus an fhoirm á líonadh isteach. Ba cheart don phríomhoide sa scoil bhunaidh an fhoirm a shíniú. Is féidir cóipeanna scanta a sheoladh mar cheangaltáin tríd [an bhfoirm ar líne](#) le haghaidh speansais taistil.

Mínítear in [Imlitir 0009/2015](#) na nósanna imeachta maidir le speansais taistil a íoc le múinteoirí incháilithe atá cláraithe agus fostaithe mar mhúinteoirí tacaíochta teanga agus is féidir [tuilleadh eolais](#) maidir leis na seirbhísí seo a fháil ar shuíomh gréasáin gov.ie.

4. Uaireanta breise tacaíochtaí teanga don Ghaeilge mar thoradh ar líon ard iontrálaithe nua

Má tá méadú suntasach tagtha ar líon na ndaltaí i scoil atá sa Scéim ó 30 Meán Fómhair na scoilbhliana roimhe sin de bharr méadú sna hiontrálaithe nua, féadfaidh an scoil a bheith i dteideal uaireanta breise tacaíochta don Ghaeilge bunaithe ar na bandaí atá leagtha amach san Imlitir seo.

Má luíonn líon na ndaltaí anois laistigh de bhanda nua, féadfaidh an scoil iarratas a dhéanamh chuig AOG chun na huaireanta breise seo a lorg. Tá sé seo á dhéanamh ar bhonn eisceachtúil mar fhreagra ar an méadú ar líon na n-iontrálaithe nua a bhfuil scoileanna ag cur fáilte rompu.

Ní féidir aon athruithe a dhéanamh ar chnuasaigh scoile reatha de bharr na n-uaireanta breise thuas. Ní mór do scoileanna a chinntiú go bhfuil sonraí na ndaltaí cláraithe mar is cuí ar an gcóras POD. Ní mór iarratas le haghaidh uaireanta breise tacaíochta don Ghaeilge faoi na cúinsí seo a dhéanamh ar an [bhfoirm iarratais](#) atá ar fáil ar gov.ie agus é a sheoladh chuig aog@education.gov.ie.

5. Gníomhphleanáil ar bhonn scoile uile chun an tumoideachas a threisiú

Cuireann an fhéinmheastóireacht scoile (FMS) ar chumas scoileanna páirt a ghlacadh i bpróiseas gníomhphleanála timthriallach lena n-áirítear athbhreithniú rialta. Mar chuid den phróiseas gníomhphleanála feabhsúcháin, ba chóir fianaise a bhailiú, breithmheasanna a dhéanamh, spriocanna sainiúla a aithint, gníomhaíochtaí a chur i bhfeidhm, monatóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn na spriocanna, agus spriocanna nua a leagan amach chun cáilíocht an tumoideachais i scoileanna a threisiú.

Caithfidh scoileanna atá páirteach sa chlár DEIS (Comhionannas Deiseanna a Sholáthar i Scoileanna) agus sa Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta leanúint le spriocanna agus gníomhaíochtaí a aithint a shásaíonn idir chritéir na Scéime agus an Chláir DEIS. Ní mór dóibh na spriocanna agus na gníomhaíochtaí sin a aithint, a athbhreithniú, agus a chlárú go soiléir ina bplean feabhsúcháin scoile. Sa mhéid agus is féidir, ba chóir na réimsí tosaíochta FMS a thacaíonn le cur i bhfeidhm an tumoideachais a chuimsiú faoi na spriocanna agus na gníomhaíochtaí do théamaí DEIS.

Ní mór do scoileanna a bhfuil an t-aitheantas mar scoil Ghaeltachta bainte amach acu, agus do scoileanna atá ag obair i gcónaí chun é a bhaint amach, an córas FMS a úsáid chun tógáil ar an dea-obair atá déanta go dtí seo agus aghaidh a thabhairt ar aon mholadh/mholtaí a rinne na cigirí sna tuairiscí ar na cuairteanna meastóireachta faoin bpróiseas deimhnithe don aitheantas.

Ba chóir tuairisc FMS agus plan feabhsúcháin a ullmhú go bliantúil. Ba chóir an tuairisc bhliantúil agus an plan feabhsúcháin a roinnt le gach ball den bhord agus leis an bhfoireann. Ba cheart machnamh a dhéanamh freisin ar an mbealach is fearr chun príomhphointí na tuairisce agus an phlean feabhsúcháin a roinnt le tuismitheoirí agus le daltaí.

6. Dualgais a bheidh ar scoileanna aitheanta mar Scoileanna Gaeltachta

Leanfaidh gach scoil ar bronnadh aitheantas mar Scoil Ghaeltachta uirthi, ag forbairt a cleachtas de réir na gcritéar teangabhunaithe. Leanfaidh scoileanna ar aghaidh ag cur a bpobail scoileanna ar an eolas faoin dul chun cinn atá déanta maidir leis na critéir theangabhunaithe a chomhlíonadh. D'fhéadfaí iarraidh orthu meantóireacht a sholáthar do scoileanna eile sa Scéim más gá.

Bainfidh scoileanna leas as an bhféinmheastóireacht scoile chun dul chun cinn i gcur i bhfeidhm na gcritéar teangabhunaithe a threorú agus iad ag leanúint ar a n-aistear i dtreo an tsárchleachtais. Cinnteoidh scoileanna a fuair moltaí ón gCigireacht sa mheastóireacht chun an t-aitheantas mar Scoil Ghaeltachta a ghnóthú go n-áireofar mar chuid lárnach d'fhéinmheastóireacht na scoile iad le go gcuirfear na moltaí i bhfeidhm.

Beidh ar scoileanna iarratas a chur isteach chuig an Roinn Oideachais chun a n-aitheantas mar scoil Ghaeltachta a athnuachan tar éis tréimhse cúig bliana ón dáta ar deimhníodh don scoil go raibh aitheantas faighte acu.

Tiocfaidh scoileanna aitheanta Gaeltachta faoi ghnáthchlár bliantúil meastóireachta na Cigireachta. Cuirfear stádas agus comhthéacs indibhidiúil na scoile mar scoil Ghaeltachta san áireamh agus pleanáil á déanamh do mheastóireachtaí scoile agus cuairteanna comhairleacha. Déanfar moltaí sna meastóireachtaí de réir mar is cuí chun tacaíocht a thabhairt do na scoileanna ar bhonn leanúnach chun a rannpháirtíocht sa Scéim a neartú agus a chaomhnú. Má fheictear le linn cigireachta nach bhfuil na critéir theangabhunaithe á gcomhlíonadh go sásúil ag scoil, d'fhéadfaí an t-aitheantas agus na tacaíochtaí a ghabhann leis a athbhreithniú le linn na tréimhse cúig bliana sin acu.

7. Tacaíochtaí do scoileanna a bhfuil tréimhse bhreise ama acu chun na critéir a chur i bhfeidhm

Leanfar leis na tacaíochtaí atá ar fáil faoin Scéim a sholáthar do scoileanna a bhfuil tréimhse bhreise ama faighte acu sa Scéim. Cuirfear tacaíochtaí spriocdhírthe breise ar fáil chun tacú leo na critéir theangabhunaithe a chur i bhfeidhm le linn na tréimhse seo, lena n-áireofar:

- Meantóireacht ó chomhghleacaithe i scoileanna a bhfuil aitheantas faighte acu
- Cuirteanna comhairleacha ó Chigireacht na Roinne
- Tacaíochtaí ó COGG maidir le forbairt phlean gníomhaíochta
- FGL spriocdhírthe ó COGG.

Breathnófar ar bhealaí eile inar féidir tacú leis na scoileanna agus iad ar a n-aistear chun aitheantas a bhaint amach.

8. Eolas breise

Beidh rannpháirtíocht leanúnach scoileanna sa Scéim ag brath ar choinníollacha na hImlitreach seo, agus aon imlitreacha eile a bhaineann leis an Scéim, a shásamh. Más é cinneadh na Roinne, ag aon am, nach bhfuil coinníollacha na Scéime á gcomhlíonadh, coimeádtar an ceart scoil a bhaint den Scéim. Má bhítear míshásta le cinneadh na Roinne maidir le haon ghné ar leith de riar na Scéime, déanfaidh painéal neamhspleách achomharc é a mheas.

Ba chóir fiosruithe maidir leis an Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta agus/nó faoin bPolasaí don Oideachas Gaeltachta a sheoladh ar ríomhphost chuig aog@education.gov.ie.

Eisithe ag: Muireann Tóibín, An tAonad um Oideachas Gaeltachta, An Roinn Oideachais

Dáta: 26 Feabhra 2024

Iarrtar ar phríomhoidí bunscoileanna agus scoileanna speisialta atá páirteach sa Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta aird gach comhalta den bhord bainistíochta/bhord oideachais agus oiliúna, na foirne teagaisc (lena n-áirítear iad siúd atá ar chead neamhláithreachta), pátrún na scoile, agus baill na foirne coimhdí a dhíriú ar an Imlitir seo.

Aguisín 1:
Na critéir theangabhunaithe um aitheantas mar bhunscoil Ghaeltachta:
Féinmhonatóireacht ar dhul chun cinn na scoile i leith na gcritéar
teangabhunaithe chun an tumoideachas a neartú

| | Na critéir theangabhunaithe do bhunscoil Ghaeltachta | 1 | 2 | 3 |
|---|--|-------------------|----------------------|-------------------|
| | | le cur i bhfeidhm | dul chun cinn déanta | á chur i bhfeidhm |
| 1 | Clár lántumtha dhá bhliain¹ trí Ghaeilge a chur i bhfeidhm i ranganna na naíonán, tráth nach múinfear Béarla ar bith lena linn | | | |
| 2 | Cur chuige lántumtha a chur i bhfeidhm ina múinfear gach réimse foghlama, seachas an Béarla, trí Ghaeilge | | | |
| 3 | Eispéiris oideachais ardchaighdeáin trí Ghaeilge a sholáthar do na daltaí uile agus aird ar leith a dhíriú ar riachtanais teanga idirdhealaithe na gcainteoirí dúchais Gaeilge ² chomh maith le foghlaimeoirí Gaeilge | | | |
| 4 | Plean gníomhaíochta feabhsúcháin scoile uile a fhorbairt: a) a léireoidh an chaoi ina gcinnteoidh an scoil úsáid na Gaeilge mar theanga na cumarsáide, an teagasc agus an tsóisialaithe laistigh den scoil agus b) a dhéanfaidh na buntáistí a bhaineann le foghlaim na Gaeilge agus foghlaim trí Ghaeilge a chur in iúl agus a chur chun cinn i measc phobal na scoile (príomhoide, foireann, daltaí, tuismitheoirí agus bord bainistíochta) | a) | | |
| | | b) | | |
| 5 | Athbhreithniú ar cháilíocht an tsoláthair oideachais trí Ghaeilge chun feabhsúchán leanúnach a chinntiú tríd an bpróiseas féinmheastóireachta scoile (FMS) | | | |
| 6 | Eispéiris foghlama Ghaeilge a sholáthar a thagann leis na torthaí foghlama T1³ i gCuraclam Teanga na Bunscoile do scoileanna Gaeltachta agus scoileanna a fheidhmíonn trí Ghaeilge | | | |
| 7 | Acmhainní Gaeilge a úsáid chun tacú le teagasc na réimsí curaclaim uile trí Ghaeilge sna ranganna uile, seachas curaclam an Bhéarla | | | |
| 8 | Gníomhaíochtaí curaclaim, gníomhaíochtaí comhchuraclaim agus gníomhaíochtaí seachchuraclaim (más ann dóibh) a sholáthar trí Ghaeilge | | | |
| 9 | Tacú lena bpobal scoile sa phróiseas pleanála teanga (faoi Acht na Gaeltachta, 2012) trí chuidiú le | | | |

¹ Ciallaíonn clár lántumtha (clár luath-thumoideachais) go bhfeidhmíonn an timpeallacht oideachais trí Ghaeilge i ranganna na naíonán agus go dtosófar ar mhúineadh an Bhéarla ó Rang a 1. Cuidíonn sé seo le forbairt níos iomláine ar inniúlachtaí teanga na leanaí sa Ghaeilge i ranganna na naíonán.

² Sainmhínítear cainteoirí dúchais Gaeilge mar leanbh a thógtar trí Ghaeilge i bpobal Gaeilge ina labhraíonn a t(h)uismitheoirí Gaeilge mar phríomhtheanga chumarsáide sa bhaile, agus go ndeirtear amhlaidh nuair a chláraítear ar scoil é/í (Polasaí don Oideachas Gaeltachta 2017-2022, lch 11).

³ Tagraíonn T1 don Ghaeilge mar phríomhtheanga na scoile i dtaca le teagasc agus foghlaim, agus cumarsáid i ngnóthaí oifigiúla, riaracháin, siamsaíochta agus caitheamh aimsire.

| | | | | |
|----|---|--|--|--|
| | húsáid agus cothú na Gaeilge sa scoil agus sa phobal áitiúil Gaeltachta | | | |
| 10 | Tús áite d'úsáid na Gaeilge sa chumarsáid le tuismitheoirí, leis an bpobal áitiúil agus le páirtithe eile | | | |
| 11 | Naisc theanga agus chultúrtha atá úsáideach agus chun tairbhe an dá thaobh a bhunú leis na suímh luathoideachais áitiúla a fheidhmíonn trí Ghaeilge (<i>naíonraí</i>) | | | |
| 12 | Naisc theanga agus oideachais atá úsáideach agus chun tairbhe an dá thaobh a bhunú le hiar-bhunscoileanna áitiúla a fheidhmíonn trí Ghaeilge agus bunscoileanna eile a fheidhmíonn trí Ghaeilge | | | |
| 13 | Gach iarracht foireann teagaisc agus foireann choimhdeach a earcú atá líofa sa Ghaeilge, agus a bhfuil eolas agus tuiscint acu ar an gcleachtas oideolaíoch a bhaineann le teagasc trí Ghaeilge chomh maith le tuiscint ar dhinimic teanga agus cultúrtha na Gaeltachta. | | | |

Aguisín 2: Treoir chun an leas is éifeachtaí a bhaint as na huaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge

Ag leibhéal na bainistíochta scoile

- Ba chóir don bhord bainistíochta agus d'fhoireann bainistíochta na scoile monatóireacht leanúnach a dhéanamh ar an gcaoi a dtéann úsáid na n-uaireanta teanga breise don Ghaeilge chun tairbhe na foghlama do dhaltaí. Ba chóir athbhreithniú tráthrialta a dhéanamh ar éifeachtacht an tsoláthair tríd an bpróiseas féinmheastóireachta scoile.
- Tá gá le comhoibriú, ar bhonn scoile uile agus ag leibhéal an ranga, chun ról na múinteoirí príomhshrutha, ról an mhúinteora oideachais speisialta, ról an mhúinteora tacaíochta don Ghaeilge agus ról an chúntóra teanga a aontú ionas gur féidir tacú le riachtanais idirdhealaithe teanga na ndaltaí.

Ullmhúchán don teagasc agus don mheasúnú i gcomhar leis na múinteoirí príomhshrutha

- Ba chóir measúnú foirmitheach agus suimitheach a dhéanamh ar inniúlacht teanga na ndaltaí sa Ghaeilge chun monatóireacht a dhéanamh ar a ndul chun cinn, agus é seo a dhéanamh i gcomhar leis na múinteoirí ábhartha eile agus leis an gcúntóir teanga.
- Mar chuid de phlean feabhsúcháin na scoile, ba chóir don scoil leas a bhaint as na torthaí measúnaithe is déanaí chun riachtanais foghlama teanga na ndaltaí a aithint. Cabróidh sé seo leis na múinteoirí uile tuiscint níos cuimsithí a fháil ar riachtanais teanga na ndaltaí, agus idirghabhálacha a phleanáil dá réir.
- Ba cheart taifid shoiléire a choinneáil ar dhul chun cinn gach dalta sa Ghaeilge mar threoir don teagasc agus don fhoghlaim, agus an t-eolas ábhartha a roinnt le tuismitheoirí, de réir mar is cuí.
- Tá an-tábhacht ag baint le feasacht na ndaltaí mar fhoghlaiméoirí teanga a fhorbairt tríd an bpróiseas measúnaithe agus bheadh tairbhe le scileanna féinmheasúnaithe agus piarmheasúnaithe na ndaltaí a fhorbairt.
- Moltar na daltaí a chumasú dialann teanga/loga foghlama a fhorbairt, a léiríonn a n-inniúlacht teanga agus a ndul chun cinn, chun cabhrú leo monatóireacht agus féinmheastóireacht a dhéanamh ar a n-aistear foghlama féin. D'fhéadfaí an dialann/loga a dhearadh i slí a léireodh a spriocanna foghlama, na spriocanna a bhain na daltaí amach agus na heispéiris foghlama a chruthaigh dúshlánach don dalta ar a aistear foghlama teanga.

Ag leibhéal an ranga

- Is gá an teanga acadúil agus an tsaintearmaíocht a ghabhann leis na hachair éagsúla churaclaim a mhúineadh do dhaltaí. Ba chóir deiseanna rialta a sholáthar dóibh an téarmaíocht nua a chleachtadh agus a shealbhú ar bhealaí atá cruthaitheach agus nuálach.
- Is pointe tosaigh an-tábhachtach an taithí luath a bhíonn ag daltaí ar fhoghlaim na teanga chun tuilleadh forbartha teanga a dhéanamh. I gcomhpháirt leis an múinteoir tacaíochta agus an múinteoir ranga, ba chóir clár luath-idirghabhála do litearthacht na Gaeilge, bunaithe ar phrionsabail Aistear, a chur i bhfeidhm i ranganna na naíonán ina ndíreofar aird ar leith ar shainriachtanais teanga na gcainteoirí dúchais agus na bhfoghlaiméoirí ar bheagán Gaeilge.
- Is foinse shaibhir iad na cainteoirí dúchais chun cumas teanga na ndaltaí uile a neartú. Ba chóir tógáil ar inniúlacht teanga na gcainteoirí siúd freisin agus cur lena saibhreas teanga trí ghníomhaíochtaí i ngrúpaí agus tríd an gcomhtheagasc.
- Moltar úsáid a bhaint as straitéisí teagaisc difreáilte, ceistiúchán, cluichí agus tascanna cumarsáide. Cuidíonn ionchur saibhrithe teanga ón múinteoir agus rannpháirtíocht i dtascanna (ar nós obair thionscadail, rólímirt, drámaíocht, plé agus an chomharfhoghlaim) le daltaí spriocstruchtúir na teanga a aithint agus a ionramháil. Cuireann sé seo go mór lena bhféinmhuinín i labhairt na Gaeilge.

- Is féidir rannpháirtíocht na ndaltaí a spreagadh agus a scileanna teanga a fhorbairt trí úsáid a bhaint as an teicneolaíocht dhigiteach agus naisc dhigiteacha, bíodh daltaí ar scoil nó sa bhaile.
- Is féidir leas a bhaint as an litríocht chun scileanna scríbhneoireachta agus léitheoireachta na ndaltaí chomh maith lena saibhreas, cruinneas, feasacht agus cruthaitheacht teanga a fhorbairt ar bhonn comhtháite, de réir mar atá leagtha amach i gCuraclam Teanga na Bunscoile.
- Tá sé fíorthábhachtach go soláthrófaí ábhar leathan léitheoireachta agus litríochta sa Ghaeilge do dhaltaí a chlúdaíonn réimse leathan seánraí, litríocht áitiúil agus bhéil san áireamh, agus a oireann dá réimsí spéise, dá n-aois agus dá gcumas sa teanga.
- Ba cheart aird na ndaltaí a dhíriú ar chainteoirí sa cheantar agus lasmuigh de ar fhoinsí dílse de shaíocht agus saibhreas na Gaeilge iad. Ba chóir deiseanna a thapú cuireadh a thabhairt dóibh siúd teacht chun na scoile mar aoichainteoirí chun na daltaí a spreagadh bheith mórtasach as an teanga agus as an gcultúr.

Lasmuigh den rang

- Is trí rannpháirtíocht in imeachtaí teanga agus cultúrtha a threisítear inspreagthacht, inniúlacht teanga agus féiniúlacht na ndaltaí mar chainteoirí Gaeilge agus mar bhaill dá bpobal teanga féin agus lasmuigh de. I measc na ngníomhaíochtaí seo, tá comórtais dramaíochta nó féilte liteartha, fiontraíochta, iriseoireachta, díospóireachta, ealaíona agus spóirt chomh maith le rannpháirtíocht i ngluaiseachtaí Gaeilge agus líonraí le daltaí ó scoileanna lán-Ghaeilge T1 eile.

Aguisín 3



Foirm Iarratais do Chnuasach Bunscoileanna 2024/25 (Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta)

Foirm iarratais chun post buan lánaimseartha a chruthú trí chnuasach scoileanna do 2024/25

Caithfear an fhoirm seo a chomhlánú agus cóip leictreonach (scanta le sínithe) a sheoladh ar ais ar r-phost aog@education.gov.ie chuig an Aonad um Oideachas Gaeltachta faoi 12 Márta 2024.

Caithfidh scoileanna a dheimhniú go bhfuil ard-inniúlacht sa Ghaeilge agus tuiscint mhaith ar an tumoideachas ag na múinteoirí a roghnaítear ionas gur féidir leo na ról a chomhlíonadh, de réir mar is gá.

| | Roghanna don chnuasach | Cuir tic le rogha amháin le do thoil |
|---|---|--------------------------------------|
| A | Uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge a chnuasach idir scoileanna | |
| B | Uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge a chnuasach le huaireanta don teagasc oideachas speisialta agus/nó laethanta scaoilte príomhoide idir scoileanna | |
| C | Uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge a chnuasach le huaireanta don teagasc oideachas speisialta agus/nó laethanta scaoilte príomhoide sa scoil chéanna | |

Sonraí na scoile bhunaidh don phost buan lánaimseartha atá le cruthú trí uaireanta a chnuasach (1 phost = 25 uair an chloig)

| | |
|--|--|
| Ainm na scoile bhunaidh: (Ní mór don scoil bhunaidh a bheith rannpháirteach sa Scéim) | |
| Uimhir rolla: | |
| Seoladh na scoile: | |
| Ríomhphost na scoile: | |
| Uimhir ghutháin: | |

| Sonraí na scoileanna páirtnéara don phost buan lánaimseartha atá le cruthú trí uaireanta a chnuasach (1 phost = 25 uair an chloig) | | | | | | |
|--|----------------|--------------|---|---|---|---|
| | Ainm na scoile | Uimhir rolla | Líon iomlán na n-uaireanta tacaíocht teanga don Ghaeilge leithdháilte don scoil faoin Scéim | Líon na n-uaireanta do thacaíocht na Gaeilge sa chnuasach | Líon uaireanta scaoilte príomhoide sa chnuasach | Líon uaireanta teagaisc oideachas speisialta sa chnuasach |
| Scoil bhunaidh | | | | | | |
| An dara scoil | | | | | | |
| An tríú scoil | | | | | | |
| Iomlán na n-uaireanta sa chnuasach: | | | | | | |

| Sonraí na n-uaireanta tacaíochta Gaeilge nach bhfuil in úsáid sa chnuasach seo (i.e líon iomlán na n-uaireanta tacaíochta teanga lúide na n-uaireanta tacaíochta teanga sa chnuasach). Déanfar na huaireanta seo a fhaomhadh mar uaireanta páirtaimseartha ar an CÉL (OLCS). | | | |
|--|----------------|--------------|--|
| | Ainm na scoile | Uimhir rolla | Líon na n-uaireanta do thacaíocht teanga don Ghaeilge NACH BHFUIL in úsáid sa chnuasach |
| Scoil bhunaidh | | | |
| An dara scoil | | | |
| An tríú scoil | | | |

Déanfar gach cnuas-shocrú maidir le post lánaimseartha a eascraíonn ó uaireanta do thacaíocht teanga na Gaeilge a chur le chéile don scoilbhliain 2024/25 amháin.

Le nótáil: Sa chás eisceachtúil go bhfuil scoil rannpháirteach i níos mó ná cnuasach amháin, caithfear an fhoirm chuí a sheoladh isteach do gach cnuasach.

Dearbhú

Dearbhaím go bhfuil an t-eolas thuas cruinn agus go n-aontaím leis na cnuas-shocruithe atá molta don phost seo mar atá leagtha amach thuas.

AN SCOIL BHUNAIDH: Ainm na scoile: _____ Uimhir rolla: _____

Síniú phríomhoide na scoile bunaidh

Síniú chathaoirligh na scoile bhunaidh

Dáta

AN DARA SCOIL: Ainm na scoile: _____ Uimhir rolla: _____

Síniú phríomhoide na dara scoile

Síniú chathaoirlaigh na dara scoile

Dáta

AN TRÍÚ SCOIL: Ainm na scoile: _____ Uimhir rolla: _____

Síniú phríomhoide na tríú scoile

Síniú chathaoirlaigh na tríú scoile

Dáta

Cuirfear an t-eolas san fhoirm seo ar fáil do ranna ábhartha na Roinne, de réir mar is gá. Tabharfar cóip den fhoirm seo do Rannóg Leithdháileadh Múinteoirí na Roinne don taifead.

Is í an phríomhchúis go bhfuil na sonraí pearsanta atá á soláthar agat de dhíth ar an Roinn ná chun socruithe a dhéanamh do chnuasach scoileanna ar mhaithe le post roinnte a chruthú. Tá sé seo ar bhonn na n-uaireanta breise atá á gcur ar fáil do scoileanna faoin Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta. D'fhéadfaí an t-eolas pearsanta a sholáthraítear a mhalartú le ranna eile sa Roinn Oideachais agus le scoileanna eile atá páirteach i gcnuas-shocruithe. Tá fáil ar shonraí maidir le polasaí um chosaint sonraí na Roinne ina ndéantar cur síos ar an tslí ina mbainfear úsáid as do shonraí pearsanta, mar aon le heolas faoi do chearta mar ábhar sonraí, ar fáil ag gov.ie.